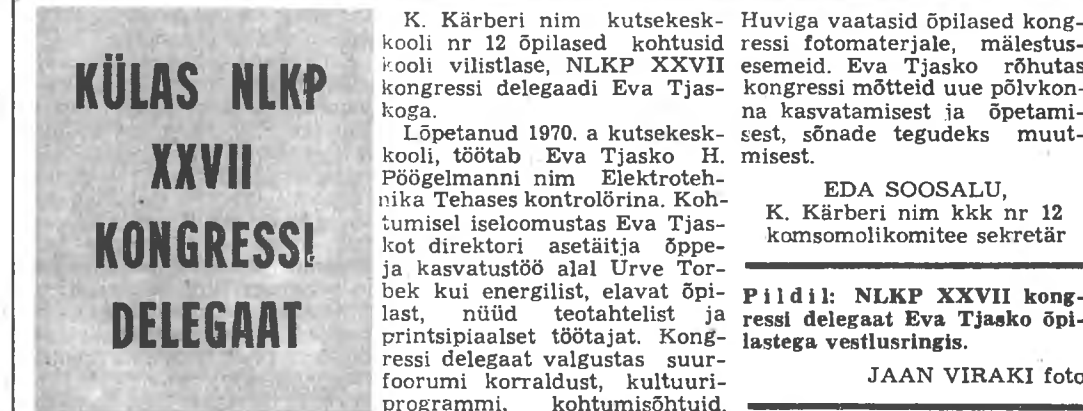

SÕPRUSPÄEVAD

ÜLO TIKK

MAIMO KALMETI tekst
TÖNU KALLE foto

NLKP XXVII KONGRESSI OTSUSED ELLU

Praegu on aeg kõnelda endast. Kompromissitult ja ausalt. Meil on olemas kõik tin-

(Järg 2. lk.)

T rükiõnaga puutuvad tänapäeval kokku kõik inimesed. Selleks, et trükivärst lõhnava ajalehti kirjutajate, korrespondentide käsitajate jaoks varahommikul lugeja kätte või huvitatud raamat valmisolekutuna lugeda lauale, peab ta läbima praktilise trükijate käte all. Trükija kasutuses on mitmesugused trükimasinad ja -automaadid. Need on täiuslikud ning täpsed seadmed. Trükijate peatundma trükimasinate ehitust, reguleerimist, kasutatavate materjalide omadusi, trükitoode kvaliteedinäitajaid. Ta peab oskama kasutada õiged ja ratsionaalsed töövõtted ning veel palju muud.

Tänapäeval on kõige laiemalt levinud kõrg- ja osfet-trükid. Need erialad saab õppida Tallinnas 1. kutsekeskkoolis. Hea silmamõõt, kiired liigutused, hea värvitaju, terav nägemine, arenenud loogiline mõtlemine on peamised eeldused, mida sellesse kooli astujatel nõutakse. Kes põeb aga värvipimedust või on vastuvõtlik allergilistele haigustele, ärge parem seda eriala õppima hakka.

Trükijateks või raamatukütajate-kõrtemasinate masinistideks saavad õppida 8klassilise kooli lõpetanud. Õppida tuleb 3 aastat, koos erialadiplomiga saadakse keskkarjuse, mis annab edasiõppimise õigused kõrgkoolis. Trükija erialal on noormeestele võimalik spetsialiseeruda töös suurte kõrgtrükiautomaatide ja osfettrükimasinatega.

Trükitehnika on tehnikaharu, mis valmistab trükiseid. Levinumad trükivormi koostamise menetlusi kõrgtrüki puhul on käsi- või masinludumise.

Käsiladuja võtab trükitüübid ükshaaval tähekestist ning koostab nendest trükivormi (sõnad ja read). Seda kasutatakse mitmesuguste kuulutuste, blankettide, kutsede ja muu taolise trükimiseks, tiitellehtede, pealkirjade, ettenähtud formaadi ja kujundusega trükiselehtede koostamiseks.

Enamik raamatuid ja ajalehtede teksti loetakse aga teist tüüpi lüdimasinaid, millest kasutatavaim on realdur. Siin

POLÜGRAFIISTIKS ÕPETATAKSE 1. KUTSEKESKKOOLIS

toimub töö kirjutusmasinat meenutava ladumismasinaga klaviatuuril. Sellele vajutades moodustub tähemärkidest tekstid, millesse masin valab tiina. Tinaridade moodustatakse veerud ning käsiladuja kuni- jundab need trükivormiks.

Sellel erialal on edukas töö alus hea tervis, lümeel, täpne silmamõõt, käelgiigutused kiir- ruse, võime pimesi töötada, tä- helepanu suur maht, detaili- mälu ja keskendumisvõime. Et tööl on tervisekahjulik, siis on ette nähtud soodustused: 24

töökohad Tootmiskondide «Eesti Trükistööstus» ja EKP Keskkomitee Kirjastuse trükiko- dades.

Polügrafisti erialade õppi- mises on koolis soodsad või- malused. Teoreetilisi aineid õpetatakse korraldult sisusta- tud erialakabinetides. Õpeta- vad baasettevõtete spetsialistid. Tulevikus on väljaveetud saa- da oma majja erialaõpetajat, kes ei oleks seotud teise töö- ga. Põhiliselt omandatakse teoreetilised ained 1. ja 2. kur- susel.

praktilised kogemused. Koolis korraldab seda tööloiku ja peab sidet praktikabaasidega õpperühma meister.

Töölusuamine on 3. kursu- sel veebruaris ning viimase praktika toimub tulevases töö- kohas. See võimaldab sisse ela- da.

1. kutsekeskkooli kasvandi- ke töötavad kõikides vabariigi trükikodades. Valitud erialaga ollakse rahul ja enamik teeb oma tööd hästi. Et see nii on, seda kinnitavad ka ülevaari- giliste võistluste tulemused.

Ivi Link (vasa- kul), kes praegu käib praktikal EKP Keskkomitee Kirjastuse Trüki- koas, lõpetab suvel 1. kutse- keskkooli fotola- dudjana. Pildil näeme teda koos Marje Torniga, kes lõpetas sama kooli 1981. aastal.

TONU KALLE foto

tööpäeva korralist puhkust, õi- gus vanaduspensionile jätta naistele 50ne, meestele 55aasta- selt. Õppima võetakse keska- ridusega tütarlapsi ja noorme- hi. Viimased spetsialiseeruvad põhiliselt realdurite seadista- jateks. Sellel erialal valmista- takse ette samuti fotoladujaid.

Viimistlemine, brošeerimine ja köitmine on trükitoodangu viimane etapp. Trükikodades on need tööd mehhaniseeritud. Eriti hinnalisi ilukõiteid kõi- detakse ka käsitsi. Mõistagi on käsitöököitmine eriti täpne, eri- list lümeelt nõudev töö.

Sel, kes seda eriala tahab õppida, peab olema hea tervis, kiire reageerimisvõime, kiired ja täpsed liigutused, hea tähe- lepanuvõime, tasakaalukus.

1. kutsekeskkooli polügra- fiaerialade õpetajad saavad

Baasettevõtted on Tootmis- kondis «Eesti Trükistööstus» ja EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda. Peale selle on koolil oma väike trükikoda. Kõik need kindlustavad tulevastele trükistöölisele vajalikku prakti- kaasi. Sidemed baasettevõ- tetele on koolil head ja need suhtuvad oma kohustustesse kooli vastu täie vastutustun- dega.

Praktika algab juba 1. kur- susel, 2. ja 3. kursusel toimub pidev praktika. Kvalifikatsio- neksamiks tuleb koostada kvali- fikatsioonitöö. Selle edukal kaitsmisel saadakse diplom.

Praktika ajaks on õpilased kin- nistatud trükikodades kõrge kvalifikatsiooniga juhendajate juurde. Need seisavad head selle eest, et õpilased saaksid tulevaseks tööks vajalikud

Käesoleva aasta fotoladujate konkursil näitas parimaid töö- reetiliselt teadmisi viimase kur- suse õpilane Katrin Volter. 1985. aasta noorte käsiladujate vabariiklikul konkursil tuli esi- kohale Viljandi trükikoja «Kiiri» töötaja, kooli endine kasvandik Niina Neimann, 1984. aastal samal konkursil trükikoja «Kommunist» käsi- laduja, kooli endine õpilane Ester Gleimonen.

Kooli endiste õpilaste hulgas on kasvanud vabariigis tuntud tootmisjuhte: trükikoja «Ok- toober» tootmisosakonna juha- taja Arnold Kosk, «Saarte Trükikoja» vanemmeister Hele Tilts on ka oma käitise ame- tiühingukomitee esimees jt. Kõnagised 1. kutsekeskkooli õpilased ladujad Silva Paal- berg ja Ilme Küttis on kaasa

lõõnud uue «ENE» 1. ja 2. kõi- te valmistamise.

On neidki, kes teist põlvkon- da seda ametit peavad. Viive Sepp lõpetas 1. kutsekeskkooli 1985. aastal ja töötab trüki- kojas «Pärnitrükk» koos oma vanematega ning õega (lõpetas sama kooli). 2. kursuse õpi- lane Kadri Thomson jätkab pärast kooli lõpetamist oma ema tööd trükikojas «Kommuni- st».

Koolil on aastate jooksul välja kujunenud oma tradit- sioonid. Näiteks iga-aastane polügraafiapäev, mil selgita- takse parimad erialatundjad ja praktiliste tööskuste valda- jad. Osavõtt sellest on väga elav, võistluspingeline. Võitja saab oma eriala parima nime- tuse.

Igal aastal on võimalik osa võtta õpilaste vahetusprakti- kast Saksa DVs Wittenbergi linna sealse sõbrakooliga. Sel- line õpilaste vahetus toimub juba 1980. aastast ja sinna pääsevad muidugi kooli pari- mad.

Igal aastal toimub rahvaste sõprusfestival Riia 5, Mosk- va 40, Batumi 1, Vilniuse 21. ja Leningradi 128. kutsekesk- kooliga.

Õpilaste kasutada on mugav ühiselamu, elatakse kahe-kol- mekesi toas. Ühiselamus tegut- sevad õmblusring, raamatustõ- rade klubi, kunstiring. Rahva- tantsurühm osales mullu üld- laulupeol ja valmistub kooli- noorte laulu- ja tantsupeoks.

1. kutsekeskkooli neid on

tuntud heade ujutajana.

Tunnustuse osaliseks on sa- nud vene keele ring Eesti NSV teenelise õpetaja Lidia Laidla ja õpetaja Svea Pillau juhen- damisel L. Laidla juhtimisel tegutses aktiivselt ka klubi «Rovesnik».

Tugev materiaalbaas, tihe- dad sidemed baasettevõtete- ga, head elamistingimused ning soodsad võimalused sisukaks vaba aja veetmiseks, õppimise- ajal makstav stipendium ja muud soodustused peaksid ole- ma tegurid, mis 1. kutsekesk- kooli kutsuvad õppima neid, kes huvituvad polügraafiast. Trükikodades suunatud noori võetakse vastu eelisjärjekor- ras.

SAMUEL MÄE

KOOLEELNE KASVATUS

Nr. 3

29. märts

MUUSIKAPÄEV PÕDRANGUL

TPedI ja Rakvere rajooni sõprus- ja koostöölepingut täites käivad kõrgkooli teadu- ri ja õppejõud sageli rajooni koolides ja lasteasutustes va- hendama teaduse sõna. Eel- mise kuu lõpul, kui alanud oli NLKP XXVII kongress, sai Põdrangu sovhoosi lastepäe- vakodu baasil teoks sellele suursündmusele pühendatud muusikapäev.

Põdrangu sovhoosi keskuse kontserdisaalis esinesid laste- asutuste juhatajatele ja muu- sikajuhatajatele lastepäeva- kodu mudilased rahutemalise laulu- ja luulepõimikuga. Muusikakasvatuse nüüdisas- tamiseks andis teoreetilist ja praktilist nõu kooliõelise kas- vatuse kateedri juhataja dot- sent Taimi Tulva ja dotsent Maie Vikat. Ayaettekandes käsitles T. Tulva teemat «Muusika osa kooliõelise õppe- kasvatustöö süsteemis ning muusikajuhataja ülesanded lähtuvalt uuest suundadest». M. Vikat näitlikustas oma et- tekannet «Muusika kuulami- se ja lastepilliide rakendamise võimalusi» Põdrangu sovhoosi päevakodu laste abil, pani laulma kõik kuulajaid. Muu- sikapäeval osales teemaga «Muusikakasvatuse sõimeas» ka Tallinna muusikajuhataja te sektsiooni esimees, 126. lpk muusikajuhataja Virve Sapo- zin.

Muusikapäeva toimumispai- ga valik põlnud juhuslik. Põ- drangu sovhoosi lastepäeva- kodu (juhataja Koida Roomaa muusikajuhataja Vaie Viile- berg) edendatakse muusika- kasvatust tänapäeva nõudeid ni võimalusi arvestavalt. Kõi- ge tavatav vahest see, et seal on ellu kutsunud oma mudilaskoor — 60 4-aastast last. Kord nädalas toimuvad püüetunnised kooriproovid. repertuaariks lihtsad lastela- lud «Ketramas», «Pillimehed» jms. Rakendatakse lastepilli. Vaie Viilebergi sõnutsi on koorilaulu viljelemise katse pööhisemärk kollektiivse lau- misoskuse, üksteisega arvesta- mise süvendamine. Külla- kasvatat varane aiatumine meie koorilaulu, traditsioonide jätkajaid, tulevasti laulupidu- del lauljaid.

Muusikakasvatust avarad koostöö kohaliku klubi ja Tamsalu keskkooliga. Kord kvartaliti toimub laste muu- sikalektuurim: lasteaias esi- neb kiubi lastepilliide orkest- er, täiskasvanute külakapell või kooli lastekoor (õpetaja Hinge Kelder). Lastele meeldivad seegused kohtumised ja kontserdid, eriti kui avaneb võimalus koos täiskasvanute- ga muusiteerida (külaapellu- ga kohtumised nii õligi). Pal- jud kooliõelilised osaväed klubi tantsu- ja liikumiserühmas keda juhendab TPedI lõpeta- nud tantsujuht Üle Fersel.

«Muusikantundjaks ja -ar- mastajaks ei sünnita, vaid

kasvatatakse», kordas M. Vikat D. Sostakovitsi sõnu. Muusi- kakasvatust on esteetilise kas- vatuse üks komponente, mis eriti mõjub laste kõlbust ja emotsionaalsust, kasvatat kunstilisest, arendab loo- vust. Lastel muusikaline aren- damine perekonnakasvatuse maksab «viimasele ajal» üha enam lõivu tehismuusikale — emad enam ei laula lastele ega lastega, lapse igapäevaelu saadab pidev mehaaniline he- litaust, nii et vaikus isegi mõjub võõrastavalt, üksnes laagreid kuulates ei jõua lap- sed kunagi tõelise muusika- tunnetuseeni. Olukorda peavad aitamä parrandada uued suu- nad kooliõeliste lasteasutuste muusikakasvatust. Mida eri- teadlased soovivad? Kõige- pealt lähtumist süveasem- gist: äratada lastes vajadus muusika ja laulu järele, lii- tada need laste igapäevaelu. Muusikakasvatust pole üksnes muusikajuhataja ülesanne ka kasvataja peab lastega laulma nii tundides kui väl- jaspool tunde, mängides toas ja õues. Miks mitte alustada päeva lauluga, miksi mitte pi- dadada kehakultuuriminutite- vahelduseks ka lauluminutid? Miks mitte sisustada rühma- tupp muusikanurk, kus laste- pillid oleksid lastele kättesa- dad ning neid oleks õpetat- tud eesmärgilindid õigesti käsitlema, ilma et tõuseks mõtetu larm ja müra? Samas võiks olla nuku- või laua- teatrivahendid. Suurt vahet- dust pakub lastele, kui nad oma mängudes lülitavad laulu- ja tantsumänge, lavat- tussmänge, nukkude mägi- des neile laulaksid, annaksid kontserte. Päevapingide maan- dad hästi tants muusika jär- gi liikumine. Huvi pakuvad lastele kohtumised muusiku- tega, pillide tundmaõppimine.

«Estonia» kontserdisaalis Fil- harmoonia korraldatavad mu- dilaste muusikahommikud (abonement nr 5) teenivad suurepäraselt laste muusika- hariduslikku eesmärki, need võiksid tulevikus laiendada 6aastastelt ka noorematele. Lasteasutuste juhatajatel tu- leks «senisest» rohkem arutada laste laulurepertuaari valikut suunata kasvatajaid osalema muusikakasvatust, tutvustada lastevanemate muusika- kasvatuse põhiprobleeme, kut- suda lastevanemate koostö- kutele esinema muusikajuha- taja, suunama vanemate rühmade lapsi esinema noore- matele.

Muusika kuulamise soovi- tati

■ alustada kuulamiskogemuse kujundamisest: oskus kuulata pa- la lõpuni, see meelde jätta, mä- lileada pala karakter, vanemas rühmas ka väljendusvõime, anda lastele selleks vajalik sõna- vara;

■ enne muusikapala kuulamist lapsi emotsionaalselt häälesta-

da — tabav, emotsionaalne muu- sikaliselt kujundile tähelepanu juhtiv kommentaar, luuletus, vest- lus, pilt, slaid jms;

■ kuulatav pala valida seosta- tult tunni teiste komponentidega ning eesmärkidega;

■ alati teatada pala pealkiri, vahel anda see ka mõistatada;

■ kuulata pala vaikuses, muusi- kajuhataja juhtida hiljem aru- lu niit, et lapsed õpiksid pala õigesti mõistma, oma mõtteid ja tundeid selgelt väljendama (ri- kastada laste sõnavara, nii et sõ- napaaride rõõmus—kurb, kiire— aeglane kõrval kasutataks sü- damlik, õrn, hoogne, tantsuline jms);

■ muusika kuulamisega arenda- da laste fantaasiat, oma kujutlusi lastele mitte peale suruda;

■ otsustada, kas muusika on kurb või lõbus, kiire—aeglane, vaikne—võll, kõrgele või mada- ltele helidega, siis juba püüda edasi anda muusikalist pilti, sündmust. Nende juurde kuul- vad küsimused kuldsid milliste vahenditega muusika maalib, lii- teldeb, julustab Suunavad küsi- mused aitavad lastel leida õiged vastused. Kasvataja kommenta- rid ei tohi olla sõnaohtrad, ša- du loomised, mis lämmatavad saad- mulleid;

■ korduva kuulamisega kinnit- tada arutlust, süvendada muusi- kalist muljet;

■ kui pala võimaldab imiteeri- vi liikumist, ei tohi seda kasu- tamata jätta; muusika kuulamist seostada kujutavate tegevustega või jutustuste koostamisega pala põhjal;

■ pala kuulata kinnisilmi «pildi maalimiseks». [Näidena kasutas kõneleja noorema rühma muusi- kapala «Kass ja hiired», «pildi maalimiseks» Enn Võrgu «Karja- maal» (vanem rühm), keskmisele rühmale «Sepikojas».]

Rütmipillide kasutamiseks anti järgmisi soovitusi:

■ tulemuslikum on töö, kui liir- dutakse vähema arvu pillidega;

■ kaasmäng peab olema suhte- lisele kergesti õpitav, kõlaphas ja rütmiliselt kujundite poolest lihtne;

■ enne iga pilli esmakordselt kasutuselevõttu on vaja seda lastele tutvustada, anda täpsed ja selged juhised sellel mängimi- seks;

■ saate (kaasmängu) õpetame kogu rühma eelnevalt selgeks plaksutades, patutades või fram- pides, alles seejärel võib üksi- kuul pildil rakendada ükskõik keda rühmast;

■ sõimelaste laulusaateid ei sobi kleevar, ka mänge saatu laul, violola, kammipill või mirliton.

Paljude teiste soovitude hulgas jäi kõigil esinejal kõ- lama mõte — avastagem enda ja laste jaoks vana hea regi- laul. Kui mõnustat ja meeldi- vad muusiteerimist see pakub tundsid kõik kokkukutnud rahvalaulu «Veli hella velle- kene» lauldes.

Muusikapäeval käis kaasa- VIIVE LEHT

ÕPPIGEM ÕPETAMA FÜÜSIKAT

Eriala propageerimiseks korraldab TRÜ füüsikaosakond õpilastele igal aastal lahtiste uste päevi. Paraku on neist osavõtjate arv järjest vähene- nud. Viimastel aastatel on Tar- tust tulnud tihti piirunud vaid ülikooli aula imetlemise- ga, füüsikamajja jõudnud on vähe.

Ei taha alustada uut mõtte- vahetust, mis pole füüsikahu- vilisli, aitab sellestki, mis käi- mas «Edasis». Tahaksin vaid täpsustada, keda pidada füü- sikahuvilisteks ja kas me ole- me hoolitsenud, et neid oleks rohkem.

Füüsikahuvilisteks on ikka peetud neid, kel füüsikahinde- head, kes olümpiadidel käi- nud või võimendit ehitanud. Selliselt talitades loeme nende hulka ka inimesed, keda füü- sika ei huvita, kuid kellele

reaalainete õppimine pole probleem.

On terve hulk õpilasi, kellel on ärgas mõistus ja uurija- vaim, kuid kellele füüsika pa- kub hulgi igasuguseid prob- leeme, mis takistavad aineist arusaamist ja heade tulemuste saavutamist. Kui tuletada meelde maailmafüüsik Albert Einsteini noorust, siis temalgi oli raskusi pakutava füüsika mõistmisega, kuid üleskerki- nud küsimustele vastuste otsi- mistest kasvas välja relatiivsus- teooria.

Ei maksa loota, et kõik ras- kustes sattunud õpilased saa- vad Einsteindeks, neil ei jätku oskust näha nii sügavaid prob- leeme, kuid ometi jagub ka lihtsamaid küsimusi. Võtame või klassikalise Torricelli kat- se õhurõhu määramiseks. Enamik õpilasi saab sellest

hästi aru, kuid ikka juhtub, et mõni ei saa. Ta tekitab mit- mesugused küsimused, mis ta- kistavad nähtuse mõistmist. Miks peab Torricelli tori peale ümberpööramisel asetama otsa- pidi elavhõbedaga täidetud anumasse? Miks ei võiks selles anumasa olla vesi? Miks üldse tuleb tori ots mingisse anu- mase panna, kui õpetatakse, et õhurõhk tasakaalustab elav- hõbedasamba rõhu?

Sellist laadi küsimusi tekib õppimisel palju ja sageli jää- vad nad avalikult esitamata. Arvatavasti, et asi on ilmselt elementaarne, ainult mina ei saa aru ja lüüakse kogu füü- sika üle käega.

Kuid sellest on tohutult kah- ju, sest need õpilased on kind- lalt füüsikahuvilised, kuigi nad seda ei aima. Ainult hui- tava aine õppimine tekitab as- ja olemust puudutavaid küsi- musid.

Kas me siiski mõnikord suu- res tõhooes ei lähe kergema vastupanu teed, liigitades sel-

lised õpilased vähevõimekaks ja hävitades nende loomulikk- huvi?

Ideaalne oleks füüsikat õpe- tada kui ilusat ja põnevat

muinasjutu, ainult selle vahe- ga, et muinasjutus jäävadki imed imeks, kuid füüsikas seletatakse need ära.

Huvi languse põhjuseks on ka asjaolu, et paljud õpetajai- na tööle asunud ülikooli lõpe- tanud füüsikud on ajapikku leidnud tasuvamaid ja kerge- maid töökohti, mistõttu on praegu vabariigi keskkoolide füüsikaõpetajast TRÜ füüsi- kaosakonna lõpetanud eesti õppekeelega koolides 35% ja vene õppekeelega koolides 12%. On tõestamatult selge, et kui pole oma eriala patrioote, pole ka järelekasvu.

Senini on füüsikute etteval- mistust takistanud asjaolu, et sisseastujad polnud kindlad, kas neist tuleb teadlane, inse- ner või õpetaja ning otustasid seepärast TPI või TPedI ka- suks.

Tahan siinjuures märkida, et mõ- lemad 1. kursuse õpilased olid 10 parema hulgas: Rein Jans kkk nr 25 (õp. P. Putk) kogus 35 punkti ja Ülle Sinisalu kkk nr 7 (õp. J. Muri) 33 punkti.

Parim laboritööde sooritaja V. Timmi pälvis aukirja.

Teisel võistluspäeval tuli 4 tun- ni jooksul lahendada 6 ülesannet. Rohkem kui 35 punkti (50) kog- us 5 õpilast. Parima ülesanne'i lahendamisa pälvis aukirja Rannar Murro kkk nr 1 (õp. L. Tambak) 48 punktiga.

Kõige paremini lahendati opti- kalülesandeid, milles maksimum- punktide sai 7 õpilast. Kõllalt ühi- ne läse oli elektril- ja mehaani- kalülesannete lahendamisel. Vigu

tehki aga gaasi paisumistöö arvul- lisele. Üllatas, et ligi 75% õpi- lastel oli molaarmass kas valesti arvatud (teisendamat SI-süs- teemi) või hoopiski jätetud arvut- tama. Samuti ei osatud kasu- ta ideaalse gaasi oleku võrran- diti. Nimetatud ülesandega saa- vuts maksimaalse punktide ar- vu ainult üks õpilane.

Kahe vooorukokkuvõtte tulid võistluses järgmised õpilased: 1. Veiko Pääsuke 84 punkti (võima- lik 90 punkti). 2. Rannar-Murro 82 punkti. 3. Rein Jans 78 punkti.

Parima tülarlapsena märgiti ära kkk nr 7 1. kursuse õpilane Ülle Sinisalu.

Võitjad autasustati meenete ja Kuusehariduskomitee aukirjadega,

õpetajaid tänukirjadega. Ees ootab aga üleliidulise kutsekeskkoolide füüsikaolümpiad maikuu lõpus TBilisis.

Õrituse võiks lugeda igati kor- dalänuks, kui ei tekiks üks «äge». Igal aastal on esindatud olümpiad- lidel ikka ühed ja samad koolid. Tore oli, et länevis lüandusid seli- sed noored koolid nagu kkk nr 42 (õp. L. Sild) ja kkk nr 4 (õp. K. Värsi). Tekib küsimus, kuhu jäi kutsekeskkoolid nr 3, 5, 9, 18, 19, 30, 40, 43, 45 ja 46? Arvan, et Kuusehariduskomitee käsikirri on mõeldud täienduseks kõikidele koo- lidele.

LILIAN TAMBEK, kutsekeskkoolide füüsikakomisjoni esimees

KUTSEKESKKOOLIDE VABARIIKLIK FÜÜSIKAOLÜMPIAAD

3. ja 4. märtsil edukaks tööta- miseks on vaja eeldusi. Heal mõttelü peab olema hulk häid iseloomujooni. Kuid ainult kaasasündinud eeldeste- ga, ilma õppimiseta ei saa nütüõlaril heaks mõjujaks või kontrolör-kassapidajaks. Õppi- da tuleb nii koolilaua taga kui ka vahetuult töökojal.

Kaubandusliku erihariduse võib saada kõrgkoolis, kau- bandustehnikumides, kutse- keskkoolides, ETKVLi koopera- tiivkoolides, kursustel ja bri- gaadilise väljaõppe korras. Mitmetes linnades võib kau- bandusliku eriala omandada sü- vendatud tööõpetusega keskkoolides.

Täites uue koolireformi nõu- deid, moodustati Tartu Linna Koolidevaheline Õppe-tootmis- kombinat. Alates 1. septem- brist 1985. a kuulub kaubandus- like erialanete õpetamine OTK kompetentsi, kuid õppetöö toimub esialgu hajutatud baa- sidega: 7. ja 12. keskkoolis (vii- mases käivad ka kaubandus- õppima asunud 8. keskkooli õpilased).

ERIALAAINED

Erialses kindumus ei teki iseenesest. Enamikul kauban- dust õppima asunud noortel praktilisi töökogemusi ei ole ja seetõttu on neil tulevase elukute rõõmudest ning mu- reddest ebamäärane ettekujutus.

Juba esimesel õppekuul puu- tuvad õpilased erialanetes kok- ku paljude uute mõistete ja

ÕPPIDA TULEB NII KOOLILAUA TAGA KUI KA TÖÖKOHAL

terminitega. See on ka muutu- nud õppetingimustes sisse- elamise aeg, mis on väga täht- sis õpetajatele ja juhendaja- tele, et aidata noortel kiiresti ja põhjalikult eriala omandada.

Kaubanduse erialaainetena õpetatakse tööstuskaupade tundmist (7. keskkoolis), toidu- kaupade tundmist (12. keskkoolis), nõukogude kaubanduse organisierimist ja kaubandus- ning arvutustehnikat. Eriala- de õppeprogrammid on koosta- tud kolme õppeaasta peale, õp- peaastade lõikes kalenderplaa- ni läbivõetavate teemade ja ajakavadega.

Õppetöö omapära seisneb sel- les, et õpitakse õpikutele. Õpe- taja koormus küll suureneb ja õpilased peavad konkspeteeri- ma, kuid omandatav materjal on alati ajakohane.

Erialaainetes omandatakse kvalifikatsiooni saamiseks pii- savalt sügavaid teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi. Kaubanduserialanete etteval- mistus annab tööstuskaupade või toidukaupade nooremüü- ja (ka kontrolör-kassapidaja) kvalifikatsiooni.

Õppepraktika

Õppetöö lahutamatu osa on õppepraktika, mis peab silmas, et õpilased näeksid ja teeksid kaasa kaupluse töö kõik eta- pid. Õppepraktika ajal süven- datakse õpilaste teadmisi ja praktilisi kogemusi polütehni- lise oskuste omandamisel, mil- leks on töövahendite korras-

hoid, oma töökoha etteval- mistamine, isikliku töö pla- neerimine, enesekontroll, orga- nisationsiooniliste ja öko- noomiliste küsimuste ning psühholoogiliste ja konflikt- situatsioonide lahendamine.

Tähtis

ÜHTSED NÕUDED PEDAGOOGILISE PRAKTIKA KOHTA

(3. lk järg)

■ Tunni meetodilisi nõudeid ei kanta eesmärkideks, nt «Avada louletuse sisu», «Tõendada läbi kõie lihasrühmad jms, samuti pedagoogilisi nõudeid nt «Võimalusel küsida kõiki lapsi».

■ Eesmärkide planeeritakse alati uuest õppematerjalist tulenevate eesmärkidest, st tunni kõige tähtsam ülesanne, millele tuleb kõige enam tähelepanu pöörata ning tunnist tulenevate eesmärkidest. Nt kujutava tegevuse tundides võib lahendada ka laste kõne arendamise ja arvutamisoskuse arendamise. Kujutava tegevuse tundides on need ülesanded teisejärgulised ja planeeritakse eesmärkidest lõpp-punktidenä.

■ Eesmärkide planeerimisel kasutatakse peamiselt järgmisi mõisteid: «õpetama», «kinnistama», «süvendama», «arendama»; «oskusi andma, kinnistama»; «teadmisi andma, kinnistama»; «kujutlusi looma» jne. Väljendit «õpetama» kasutatakse uue õppematerjali edastamisel, «kinnistama» aga materjali korral, mis vajab kordamist.

Konspekti osa «Vahendid» alla kantakse nii näitvahendid kui ka lastele antav jao- ja tükimaterjal. Pole mõtet kirjutada nt «voolimistunni korral savi, voolimistunni korral savi, voolimistunni korral savi» jne. Kui aga samasse tundi tuuakse pisikultuur, toiseid jms, tuleb need ära märkida.

Tunni ettevalmistus. Selles alaajatuses märgitakse tunni- le eelnenud tööd. Siit selgub, kas eelnevad teadmised ja oskused võimaldavad lastel tunnis osaleda. Näidatakse milliseid vaatlusi ja vestlusi teemaga seoses on toimunud mida on laste- le loetud, milliseid ülesandeid on lapsed täitnud jms. Andmeid saab praktikant rühma kasvatajalt. Mida kasvataja tunnis valmis- taks või muureteb, ei kuulu selle punkti alla, need märgitakse «Vahendite» osas. Samuti ei ole otstarbekas konspekti kanda ettevalmistuse, mis tuleneb tunni metoodikast (nt «õpin pähe louletuse» jms). Ettevalmistust, mis alati peab toimuma, pole mõtet konkreetsesse konspekti kanda.

Tunni organiseerimine. Endastmõistetav, igale tunnil eelnevat organiseerimist selle punkti alla ei kanta. Nt laste ülevõimist mängust tundi jne. Sii ei kirjutata üldisi pedagoogilisi ja hügieenilisi nõudeid nagu «tuletada ruum» jne. Need nõuded peab kasvataja igal juhul arvestama ja täitma. Sellesse konspekti ossa kirjutatakse see, mis on omane konkreetsele tunnile või ei

ole tavapärase. Näiteks tunni alguses istuvad lapsed nukku- nurgas vaibal, kasvataja loeb louletuse nukku. Maieist või maalimistundi alustatakse riie- tusruumis, kus vaadatakse laste kinnaste ja sallide mu- reid, millest lähtutakse hiljem sallile mustri maalimisel jms.

Tunni käik. See on konspekti osa, mis jaguneb oma- korda kolmeks: sissejuhatus, põhiosa, lõpetamine.

Konkreetsed tunni korral- loevad need kooli põhiosa- veele omakorda koosneda ala- jao- ja tükimaterjalist. Need tulenevad aine käsitsemise eri aspekti- dest ning tõetavasti tunni efek- tiivsust ja kindlustavad ees- märkide igakülgse realiseeri- mise.

Tunni käik on eesmärkide realiseerimise näitaja, s.o tunni sõnasõnaline kirjeldus. Ole- nevalt olukorrald pole tunni huvides keelatud planeeritud teatud määrat muuta. Tunni käik tuleb kirja panna osesses kõnes. Rakendatavate metoo- did ja võtted laiendav kajasta- mist konspekti selles osas. Alajao- ja tükimaterjalid märgitakse «Tunni käik» sisse tunni kohta iga kirjutat- u üldisi metoodikandideid nagu «palun lapsi istuda kor- ralt» ja «tähelepanelikult ku- lele», «võimalusel abistada laste individuaalselt», «5 min enne tunni lõppu teatan las- tele, et tuleb hakata lõpeta- ma» jms. Kui praktikandid ei valda kindlat tunni metoo- di- kanõudeid, on soovitatav laste need kirjutada eraldi nn mee- lepealehele, kust neid on ker- ge enne tunni algust korrata. Peaks olema igati mõistetav, et konspekti metoodikanõu- de (neid on hulgaliselt) üle kuhjata ei ole otstarbekas, nii võib juhtuda, et oluline jääb vähemolulise varju.

Sissejuhatus. Võimalusel al- ga eesmärkide realiseerimine juba tunni sissejuhatuses, ent rõhutatud on siiski huvi äratamisel eelneva töõ vas- tu. Sellega tuleb mõjutada laste emotsioone, äratada hu- vi ja tähelepanu. Soovitame tunni alustamisel hoiduda alati ühtedest ja samadest sõnadest, nt «Täna on meil...». Tunni võib sisse ju- hatada sobiva louletuse või lauluga, liikumismänguga, muusikaga, kuulamisega, mõistatuse või vanasõnaga huvitavate elamuste meenut- misega, lühivestlusega jms. Omal kohal on mänguliselt võt- ted. Arvestada tuleb, et sissejuhatus lähtub tunni tee- mast. Konspektis ei ole tarvis väljendada «huvi äratama», «teema teatamine» jne.

Põhiosa. Tunni põhiosa kä- tek kõige olulisema. Hea, kui

selles sõnaliste meetodite kõr- val nähakse ette ka näitlikke ja praktilisi meetodeid. Hoi- duda tuleks ühtede ja samade õpetamismeetodite ja metoo- dikavõtete kasutamisest. Sobi- val juhul tuleks kasutada tehnovahendeid. Eriti on vaja ette näha laste aktiveerimise võimalusi ülerühmatööks. Hea oleks, kui tunni põhiosa lülitataks muusika kuulamist, laulu- ja liikumismänge, la- vastusi jne.

Lõpetamine. See tunni osa koosneb omakorda 2 osast: a) kokkuvõtte ja b) hinnang tunnile, lastele. Kokkuvõtte si- saldab endas tunnist kõige olulisema, selle, mis peab jää- ma kõlama, mida kasvataja pidas kõige olulisemaks, täht- samaks. Sellega tagatakse õp- pematerjali kinnistamine. Kokkuvõtte on tihedas seoses tunni eesmärkidega, tuleneb nendest.

Hinnangu andmisel lähtu- takse 2 aspektist. Üldhinnang laste käitumisele, püü- dlikkusele ja initsiatiivile kons- pektis ei märgita, sest seda ei ole võimalik ette näha. Tunni eesmärkidest tulenevat hin- nangut on aga võimalik sõ- nastada. Nt kiita neid lapsi, kes voolisid kõige ümmargu- semad pallid jms. Üldisi fraa- se nagu näiteks «olite tublid lapsed», konspekti ei kanta.

Kasvatajate hulgas on mil- legipärast levinud arvamus, et on olemas nn kaheosalised tunnid (põhiosa ja õppemäng). Nii see ei ole. Kasvataja võib õppemänge tundidesse planee- rida, kuid siis on tegemist õp- pemängu kui praktilise mee- todiga. Seejuures võib õppe- mäng olla kas tunni lõpus, al- guses või keskel. Tunni pla- neeritud õppemäng teenib alati tunni eesmärki.

On vaja teha vahet õppe- mängude ja õppeharjutuste (õppeülesannete) vahel ning konspektis kasutada õigeid ni- metusi.

Tunni käigu asemel võib koostada tunni kava. Tunni kava on lühikokkuvõtte tunni- kaigust, seda iseloomustab la- kooniline väljendusviis. Kava kätkeb endas kõige olulisema- kuid peab sisaldama kõiki tunnis kasutatavaid õpetamis- meetodeid ja metoodikavõt- teid. Kava koostamisel otsest kõnet ei kasutata, kirjutataks- se punktidest kaupa. Nii koos- tatud konspekti nimetatakse ka lühikonspektiks. Pideval praktilisel peavõl õpilased koostama nii tunni käigu kui ka tunni kava.

Komplekstunni planeerimise- l lähtutakse konspekti koos- tamise üldnõuetest.

HILLE SUURSALU, Tallinna Pedagoogilise Kooli praktikajuhataja

KEELEHUVIST JA SÕPRUSSIDEMEIST

Eelmisel laupäeval (22. 03) toimus Tallinnas Haridus- ja Teadusala Töötajate Majas Nõukogude Esperantistide As- sotsiatsiooni Eesti osakonna kolmas konverents.

Aruandes ja sõnavõttudest märgiti, et vabariigis tegutse- vast 14 esperantoklubiist on kõige aktiivsemad ja arvuka- mad Tallinna Õpetajate Maja ja Tartu Noortemaja «Sõprus» esperantoklubid. Esperanto keele harrastajad teevad töist tööd keele õppimisel ja õpeta- misel, keelekõnemise arutamisel. Rahvusvahelise keele abil tutvustatakse Nõukogude Liid- ri rahupoliitikat, aga ka meie maa ajalugu, kultuuri, teadust ja rahvamajanduse saavutusi paljude maade inimestele.

Esperantot kasutatakse nüüd juba rohkem kui sajalt maal. Eesti esperantistidel on kirja- vahetajaid rohkem kui 60 maal. See jenne kaudu on meie kir- pandus jõudnud näiteks Jaapa- nisse, Vietnamis, Uus-Merema- le, Brasiiliasse ja teistesse kül- kaugematesse maadesse. Vastu- kajad näitavad, et paljud seal- sed inimesed saavad esperanto- keelse kirjanduse ja kirjava- hetuse kaudu esimest korda teavet meie rahva elust ja tööst ning kultuurist.

Meie vabariigis on esperan- tokõnemise tõlkes välja antud «Kalevipoeg», E. Vilde «Mäe- küla piimamees», A. H. Tamme- saare «Kõrboja peremees», V. Beekmani, M. Traadi, L. Pro- meti ja E. Krusteni teosed. APN on välja andnud mit- meid meie riigi poliitilist elu puudutavaid esperantokeelseid raamatuid. Viimati ilmus bro- šüürina M. Gorbatsõvi kõne suure võidu 40. aastapäeval «Nõukogude rahva suuremat kangelastegu». Praegu on ette- valmistamisel NLKP XXVII kongressi materjalide avalda- mine.

Eelmise aasta novembris võt- tis UNESCO 23. üldkonverents vastu otsuse esperanto juubeli ja keele edasise kasutamise kohta. Konverents märkis es- peranto keele abil rahvusvaheli- ses suhtlemises, maailma rah- vuste üksteisemõistmise arendamises saavutatud tulemusi, mis langevad ühte UNESCO eesmärkide ja ideaalidega. Üldkonverents tegi liikmesrii- kidele ettepaneku tähistada esperanto juubelit ja aidata kaasa selle õpetamisele ja ka- sutamisele.

Esperantokeelse kirjanduse ja suveniiride müük.

ALO RAIDMAA foto

Meil on tublisid esperanto keele õpetajaid, nagu Johan- nes Palu, Helgi Hromova, Hel- ve Pärt, Ilmar Perandi, Leho Jõumees jt. Enamasti õpeta- takse mitut keelt ja kirjavahe- tusest saadakse head lisama- terjali ka vene, saksa, inglise ja prantsuse keele süvendat- tud õpetamiseks ning õpilaste keelehuvi äratamiseks. Seda eesmärki teenivad ka iga-aas- tased õpilaste esperanto keele olümpiaadid, kes osalevad pa- remad keeletundjad. Eelmisel aastal oli see Tallinnas, tänavu korraldatakse olümpiaad 13. aprillil Tartus.

Arvukas osavõtt eelmise aasta suvel Kosel toimunud õpetajate esperanto keele ja kirjanduse täienduskursustest näitas nende vajalikkust. Kur-

Meil on tublisid esperanto keele õpetajaid, nagu Johan- nes Palu, Helgi Hromova, Hel- ve Pärt, Ilmar Perandi, Leho Jõumees jt. Enamasti õpeta- takse mitut keelt ja kirjavahe- tusest saadakse head lisama- terjali ka vene, saksa, inglise ja prantsuse keele süvendat- tud õpetamiseks ning õpilaste keelehuvi äratamiseks. Seda eesmärki teenivad ka iga-aas- tased õpilaste esperanto keele olümpiaadid, kes osalevad pa- remad keeletundjad. Eelmisel aastal oli see Tallinnas, tänavu korraldatakse olümpiaad 13. aprillil Tartus.

Arvukas osavõtt eelmise aasta suvel Kosel toimunud õpetajate esperanto keele ja kirjanduse täienduskursustest näitas nende vajalikkust. Kur-

KUTSEHARIDUSSÜSTEEMI PUKKEÕHTUD VOISTLUSTULES

Hetk näidispulmadest. Pruudi rollis Mariika Vene 4. kutsesekskoolist, peigmehe omas Vahur Parve TPIst, isamees Osvald Ehala.

Lõppes kutseharidussüsteemi vabariiklik pukkeõhtute võist- lus, milles osalesid 4., 7., 8., 12., 15., 19., 25., 32. kutsesekskool. Ürituse korraldaja oli J. Kreuksi nim Noorsoo Kultuuri- rippale kutsekoollide osakond, kes võitis osa ka žürii tööst.

Võistluse eesmärk oli tegu- tada õpilaste vaba aega, leida pukkeõhtute uusi vorme ja meetodeid. Peo teema võis iga kool ise valida, kuid kõige eelistatavamad olid Nõukogude armee ja sõjalaevastiku päe- vale pühendatud üritused — «Sõduriks ei sünnita, sõduriks saadakse» (25. kutsesekskool) ja «Meist sõdurid saavad kord» (8. kkk). Valiti ka eesti rahva- kalendri tähtpäevade teemasid «Näärilismann» ja «Hõissa, meil on vastlad» (15. ja 7. kkk). I koha saavutas 4. kkk, kes pidas peoõhtu «Kui ma hakkank perekonnda looma». Lavastati

keskkoolis, kus tööd kompli- teerib õpilaste ei vanus (15—50 a), teadmiste, võimekus ja õpishuhtumine. Ka on kaugõp- pekeskkoolid teistest koolitüü- pidest halvemini varustatud metoodilise kirjanduse, näit- ja joovaraaga. Õppeaasta algul tehtavate tasemehindade järgi asetatavad õpetajad rõhu nõrge- mini omandatud aineosadele. Kaugõppekeskkooli vajab paldilikk metoodikad, õpeta- jaid head suhtlemisoskust ning sellele koollile loodud õppe- komplekte. Vajatakse tööju- hendeid, aineprogrammi va- riantide kaugõppe- ja õhtukoo-

lile, töövihikuid, põhivaraõpi- kut, mis õpilasele jääb jm. Saima Soosaar edastas meie kutsekeskkoolide eesti keele õpetajate muresid: väiksem- tundide arv, mahukas pro- gramm, õpetajate ebaühtlane koormus poolaastast, õpilaste halvad eelteadmised. Mitme aasta vaatlused kinnitavad, et 42 prots 8. klassi lõpetanuid ei ole omandanud 4. kl teadmisi (vt lähemalt NO nr 1, 1986).

Mitmed sõnavõttjad tunnus- tasid kutsekeskkoolide õpeta- jate tubilistust, et nende kooli- lade lõpetanud ei suuda kõrg- koolidesse sisseastumisel üld-

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

hariduskoolist tulnutele siiski võistelda (eriti kirjandi kirju- tamises). Meie emakeele ja kirjandus- õpikud olid ekspertkomisjonide vaadiga. Ekspertninnang- uist tegi kokkuvõtte Jutta Nurmi. (Edaspidi loodame teavet trükisõnaga avaldada.) Õpetajate enesetäiendamise tähtsusest, selle vormidest ja probleemidest rääkis Viivi Rukki. Ta teatas, et see seisab VI etapi kursuse neile õpeta- jate, kes on töötanud üle 25 aasta. Eesti keele õpetajate kätte jõuab kord 1988. a.

ÕNNITLEME TEID!

Helene Hunt, Lihula keskkooli endine kauaaegne koolitõ- di, 80. sünnipäeval.

Liisa Löötsmann, Raikküla eriliitnaatkooli endine koolitõ- di, 80. sünnipäeval.

Hilja Tamme, Tapa 1. keskkooli endine õpetaja, 75. sünnipäeval.

Ellen Anspér, Märjamaa sevhooi lastepäevakodu 66-lap- sehoijad, 65. sünnipäeval.

Aurelie Kaidoja, Tapa 1. keskkooli kauaaegne õpetaja, 65. sünnipäeval.

Liisa Lamp, Fr. R. Kreutz- waldi nim Võru 1. keskkooli en- dine kauaaegne õpetaja, 65. sünnipäeval.

Asta Aasma, A. Lauteri nim Märjamaa keskkooli endine õpe- taja, 60. sünnipäeval.

Aino Altem, Kiviõli 1. keskkooli endine õpetaja, 60. sünnipäeval.

Vambola Kongo, Sõmerpalu algkooli kauaaegne juhataja, 60. sünnipäeval.

Saima Medelli, kombinat- di «Järvaakude Tehased» lastepäe- vaku muusikajuhataja, 60. sünnipäeval.

Endla Kask, Kaiu 8kl kooli endine õpetaja, 55. sünnipäeval.

Vaika Kruusemest, Sarg- vere 8kl kooli endine direktor, 55. sünnipäeval.

Lennard Kinnap, erikut- sekooli nr 2 õpetaja, 55. sünnipäeval.

Lea Meis, Kutseharidusko- mittee õppe-metoodikakabineti va- nemmetoodik, 55. sünnipäeval.

Helmi Selli, Mäetaguse 8kl kooli endine kauaaegne õpetaja, 55. sünnipäeval.

Aita Tánavaots, Kilingi- Nõmme keskkooli õpetaja, 55. sünnipäeval.

Aino Veermets, Kohtla- Järve 15. 8kl kooli õpetaja, 55. sünnipäeval.

Eiv. Adamson, Tihemetsa 8kl kooli õpetaja, 50. sünnipäe- val.

Luule-Mai Filatova, VÕTI rotaprinti brošeeri, 50. sünnipäeval.

Erna Idla, Haapsalu Sana- toorse Internaatkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Evi Järve, Karinu 8kl kooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Olga Kairo, A. Kesleri nim Kohtla-Järve keskkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Vaika Paesalu, Pärnu 16. lastepäevakodu kauaaegne ma- jandusjuhataja, 50. sünnipäeval.

Naimu Raamat, Tallinna 43. keskkooli õpetaja, 50. sünnipäe- val.

Vaika Sarapik, Eldapere 8kl kooli õpetaja, 50. sünnipäe- val.

Imbi Suursoo, Haljala keskkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

Asta Tomborg, Tartu Medi- tsinikooli õpetaja, 50. sünnipäe- val.

Erika Treu, Tallinna 126. las- tepäevakodu lapsehoijad, 50. sünnipäeval.

VENE KEELE PÄEV

«Olgu jääv meie päike», «Koolivalis», «Võidupäev» — nende jpt lauludega algas Tall- linna 46. kk vene keele päev õpilasraadios.

Vanemate klasside õpilaste tähelepanu köitis stend, mis hiljutist Puškini-õhtut valgus- tas.

Vene keele päeva tervitusõ- nad ütles 10. kl õpilane, rajoo- ni vene keele olümpiadi võit- nu K. Tomker. 5. ja 6. kl õpi- lased kandis ette luuletusi ja laule rahust ning sõprusest. 7. ja 8. kl õpilased esitasid õpe- taja E. Voithohovskaja ja M. Pulleritsi juhendamisel montaaži.

Vanemad klassid vahetasid Riiklikus Vene Draamateatris etendust «Mängime Marskaks».

ELVE AIMLA, Tallinna 46. kk vene keele õpetaja, ainekomsjoni esimees

теперь мои друзья. N. 17.20. Majandus ja meie. Kutsesekskool. Koolivalis. Võidupäev. — nende jpt lauludega algas Tall- linna 46. kk vene keele päev õpilasraadios. Vanemate klasside õpilaste tähelepanu köitis stend, mis hiljutist Puškini-õhtut valgus- tas. Vene keele päeva tervitusõ- nad ütles 10. kl õpilane, rajoo- ni vene keele olümpiadi võit- nu K. Tomker. 5. ja 6. kl õpi- lased kandis ette luuletusi ja laule rahust ning sõprusest. 7. ja 8. kl õpilased esitasid õpe- taja E. Voithohovskaja ja M. Pulleritsi juhendamisel montaaži. Vanemad klassid vahetasid Riiklikus Vene Draamateatris etendust «Mängime Marskaks».

ELVE AIMLA, Tallinna 46. kk vene keele õpetaja, ainekomsjoni esimees

теперь мои друзья. N. 17.20. Majandus ja meie. Kutsesekskool. Koolivalis. Võidupäev. — nende jpt lauludega algas Tall- linna 46. kk vene keele päev õpilasraadios. Vanemate klasside õpilaste tähelepanu köitis stend, mis hiljutist Puškini-õhtut valgus- tas. Vene keele päeva tervitusõ- nad ütles 10. kl õpilane, rajoo- ni vene keele olümpiadi võit- nu K. Tomker. 5. ja 6. kl õpi- lased kandis ette luuletusi ja laule rahust ning sõprusest. 7. ja 8. kl õpilased esitasid õpe- taja E. Voithohovskaja ja M. Pulleritsi juhendamisel montaaži. Vanemad klassid vahetasid Riiklikus Vene Draamateatris etendust «Mängime Marskaks».

ELVE AIMLA, Tallinna 46. kk vene keele õpetaja, ainekomsjoni esimees

«MINU KODUMAA NSV LIIT»

Valgas peeti üleiluliduse pio- neeride ja koolinoorte ekse- ptiisooni «Minu kodumaa NSV Liit» rajooni kodu-urijate II konverents. Avasõnad ütles rajooni haridusosakonna juha- taja Harry Sepp. Eesti NSV teeneline õpetaja, EKP XIX kongressi delegaat Linda Rand jagas kuulajatega kongressi- muljeid.

Tervitussõnu lausused ELKNÜ Valga Rajoonikomitee sekretär Anni Pärnalaas ja kodu-urijate tuntu juhenda- ja, Eesti NSV teeneline õpeta- ja Heino Mägi.

Plenaarikoolekul kuulati 3 ettekannet. Tõrva 8kl kooli õpilane Airi Puhalaan esitas töõ «Tõrva 8kl kooli aipioneer Alma Vaarman» (juhendaja

Mall Lepik). Otepää keskkooli õpilane Üle Kikkase uurimuse peakiri oli «Otepää keskkooli parteialgorganisatsiooni sek- retäridest» (juhendaja Heino Mägi). Valga 1. keskkooli õpi- lase Siret Rätsepa «Minu va- naema jutustab» (juhendaja Linda Rand) tutvustas Valga ajalehe «Kommunist» toimetu- se kirjade osakonna juhatajat, personaalpensjonär Virve Rät- sepat.

Seejärel jätkati sektsiooni- des. Sektsioonis «Kodukoha majandus ja kultuurilugu» pakkus huvi Valga 1. keskkoo- li õpilase Marko Mihkelsoni töõ «Vabastatud Valga aastail 1944—1945» (juhendajad TRU professor ajaloo doktor Jüri Ant ja kooli ajalooõpetaja Dai- nis Ozolinš).

Sisukaid ettekandeid võis kuulata ka sektsioonis «Kool ja tema ajalugu». Silma paistis Kai Tamme (Hummuli 8kl kool) «Hummuli 8kl kooli ajaloost 1787—1930», Hepp Susi «Õpe- taja Asta Raua elust ja peda- googilisest tegevusest» (Ote- pää keskkool) jt.

Esinejaid tänati meene- raamatutega. Ka juhendajad pedagoogid said rajooni